

Received / Geliş
30.07.2017

Article History
Accepted / Kabul
07.09.2017

Available Online / Yayınlanma
15.10.2017

AN INVESTIGATION OF THE WORKS SELECTED FOR THE LIBRARIES OF PEOPLE'S HOUSES BETWEEN 1933- 1948 YEARS

1933-1948 YILLARI ARASINDA HALKEVLERİ
KÜTÜPHANELERİNE SEÇİLEN ESERLER ÜZERİNE İNCELEME¹

Türkan GÜLER ARİ²
Muammer NURLU³

Abstract

After the declaration of the Republic, campaigns were started all over the country to revive the Turkish culture and to raise awareness of the Turkish nation. Undoubtedly, one of the most important of these studies was the opening of the People's Houses. All the sections of People's Houses played an important role in the education of the people. The most vital sections of People's Houses were the lifelong libraries. For this reason, the works selected for the libraries were carefully examined by the created commissions and the works considered suitable were accepted. The purpose of this study was to determine the selection criteria of these works for the Public Houses libraries between 1933 and 1948. In this frame, the works in the Prime Ministry Republic Archive were examined. In this study, qualitative research method was used and document examining technique was applied for data technique. As a result of the research, it was determined that the common themes of the works chosen for the libraries of the People's Houses, the aim of which was to enable the people, in particular the villagers, to read and understand the items related to nation, include national folklore, national sports, Turkish spirit, homeland, nation, village life, and epidemic diseases.

Keywords: Libraries of Commonhouses, Selected Works, Archive Scanning.

Özet

Cumhuriyet ilan edildikten sonra, Türk kültürünü canlandırmak ve Türk milletinin bilinçlenmesini sağlamak için yurdun dört bir yanında çalışmalar başlatılmıştır. Şüphesiz ki bu çalışmaların en önemlilerinden biri halkevlerinin açılmasıdır. Halkevlerinin bünyesinde barındırdığı bütün bölümler halkın eğitiminde önemli rol oynamıştır. Bu bölümlerin can damarı kütüphanelerdir. Bu nedenle kütüphanelere seçilen eserler, oluşturulan komisyonlar tarafından titizlikle incelenmiş ve uygun görülen eserler kabul edilmiştir. Bu çalışmanın amacı, 1933-1948 yılları arasında halkevleri kütüphanelerine seçilen bu eserlerin seçilme kriterlerini tespit etmektir. Çalışmanın bu amacına yönelik olarak Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi'nde yer alan eserler incelenmiştir. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi, veri tekniği olarak ise belgesel tarama tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın sonunda yurdu ilgilendiren işleri ve konuları halka, bilhassa köylüye okutmak, anlatmak ve yapttırmak amacı güden halkevleri kütüphanelerine seçilen eserlerin ortak temalarının "milli folklor, milli spor, Türk ruhu, vatan, millet, köy hayatı, öz Türkçe, Gazi Mustafa Kemal Atatürk, cumhuriyet ve salgın hastalıklar" olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Halkevleri Kütüphaneleri, Seçilen Eserler, Arşiv Taraması.

¹ Bu çalışma, 18-20 Mayıs 2017 tarihleri arasında Antalya'da Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi tarafından gerçekleştirilen II. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Arş. Gör., Gazi Üniversitesi. Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü. t1990guler@hotmail.com

³ Prof. Dr., Gazi Üniversitesi. Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü.

GİRİŞ

Tarihi, insanlık tarihi kadar eski olan Türk milleti siyasi birlik oluşturup, devletler kurup binlerce yıllık şerefli bir maziye geride bırakırken, bugün dünya siyasetinde söz sahibi olan birçok ülke ve bu ülkelerin insanları Türk milletinin tarih yazdığı bu dönemlerde insani değerlerden dahi habersiz yaşıyorlardı. Orta Asya'nın bozkırlarında coğrafyanın tüm zorluğu ve hazinliğine karşın Türk, dondurucu soğuklarda karların altında kendini gösteren bir kardelen gibi insanlık âlemine insanlığın en güzel yüzlerinden birini göstermiştir. İnsanlığın en ilkel şekilde hayata tutunduğu dönemlerde atalarımız dünyaya, teşkilatlanmanın, devletleşmenin derslerini veriyordu. Varlığının her daim insani değerlerle duyuran asil Türk milleti kendisine biçilen bu rolün gereği İslam ile şereflenmiş ve bu yıllardan sonra Anadolu'ya gelmiş, Rumeli'yi Türkün anavatanı yapmıştır. Ertuğrul Gazi kurmuş otağını Bursa'ya, Anadolu'nun göbeğinden güneş gibi ışık saçmış yıllar boyunca insanlığa.

Türk milleti asırlar boyunca halkın gücü olmuş hakkın gücü olmuş ve gittiği tüm coğrafyada izini bırakmıştır. Ne yazık ki 19. yüzyılın sonlarına doğru insanlık ailesinin en şerefli üyelerinden olan bu asil milletin şah damarı kesilmeye çalışılıp, tarihten silinmek istenmiştir. Ancak hesap ve planlarını ellerini ovuşturarak yürürlüğe koyan hainlerin tüm ihanetlerini ve düşmanlıklarını 20. yüzyılda yetişen bir Türk önderi boşa çıkarmıştır. Böylece "Türk tutsak edilemez!" sözü bir kez daha tüm dünyaya ispat edilmiştir.

Batılların kendi ifadeleriyle "Her yüzyılda bir dahi ortaya çıkar, ne yazık ki yüzyılımızda bu dahi Türklerde çıkmıştır." diyerek işaret ettikleri Mustafa Kemal Atatürk, Türkün tertemiz mazisindeki kimliğine kavuşması için askeri mücadele kadar büyük bir kültür mücadelesi de başlatmıştır. Atatürk insanlığın tarihini yeniden yazmış Türkün adını hak ettiği onurlu yerlere tekrar taşımak için tarihimizi bilimsel çalışmalarla işlemiş ve Türk evladına kültürünü, gurur duyacağı kimliğini tekrar kazandırmıştır. Bunları yaparken kültürün ve bilincin yayılmasında halka en büyük katkı sağlayan halkevleri olmuştur. Halkevleriyle bu millet özüne kültürüne dönmüştür. Türkü Türk yapan her şey, bu milletin ocağının tüttüğü, aşının piştiği yerlerde, kavalının çalındığı, koyununun otladığı yaylasında, ruhunu akıttığı türküsünde, nakış nakış dokuduğu kiliminde, Ergenekon'dan Kaçkar'a, Horasan'dan Konya'ya kadar ilmini vurduğu kitabında, kitabesinde saklıydı. Bunu en iyi bilen Türkün büyük atası bu öze dönüşün aslında halka dönüş olduğunu halkevlerini açarak göstermiştir.

Türk milletinin hayatında kültür yolu ile birlik duygusunu, medeniyet isteklerini amaç edinen halkevleri Mustafa Kemal Atatürk'ün düşüncesiyle 19 Şubat 1932'de açılmış ve 11 Ağustos 1951'de kapatılmıştır.

Halkevlerinin faaliyete girdiği ilk yılda açılan halkevlerinin sayısı 14'tü. 1944 yılında bu sayı 405'i bulmuştur. Bu 405 halkevinden 63'ü il merkezlerinde, 242'si ilçe merkezlerinde, 100'ü de bucak ve köylerde açılmıştır. 1945 yılında 32 halkevi daha açılmıştır. (Bala, Kızılcahamam, Polatlı, Gölpazarı, Kemalpaşa, Kartal, Yalova, Yeşilköy, Kaman, Gayve, Gölcük, Sapanca, Değirmendere, Andırın, Maçka, Vakfıkebir, Çaycuma, Manavgat, Erdek, Susurluk, Meriç, Ömerbey, Anamur, Gülnar, Pazarcık, Afşin, Ulus, Fenike, Kaş, Gündoğmuş, Osmaneli.) Bunlardan 15'i Halkodasından çevrilerek açılmıştır. Halkevleri 1951 yılına kadar düzenli bir artış göstermektedir.

Halkevlerinin açılışının on üçüncü yıl dönümü kutlamalarında Başbakan yaptığı konuşmada halkevlerinin amacını şu şekilde dile getirmiştir: "Halkevleri bütün kolları ile bir tek amaca yönelmişlerdir: Bu amaç da kültür yolunda her zaman milli değerlerimizi işlemek, Türk devrimini geniş halk hayat içinde kökleştirmek, milli birliği

sağlamaktır.”(1) Kültür yolunda milli değerlerimizi işlemek amacını taşıyan Halkevleri bünyesinde 9 bölüm vardır:

1. Dil ve Edebiyat
2. Görsel Sanatlar
3. Temsil
4. Spor
5. Sosyal Yardım
6. Halk Dershaneleri ve Kurslar
7. Kütüphane ve Yayın
8. Köycülük
9. Tarih ve Müze

Bu kuruluşlarda, hizmet vermeyi vatan ve millet için borç olarak gören aydınlar ve devlet hizmetlerinde yer alan yurttaşlar buralarda görev almaktadır. Görev alan aydınlar milli kalkınma yolunda halkın üzerine doğan güneş olmuşlardır.

Halkevleri her şeyden önce bir ev olmalıdır. Ev, aynı kandan gelen fertlerin toplandığı yerdir. Halkevlerinde aynı kültürden gelen insanların toplandığı yerdir. Öyleyse Halkevleri bir kültür evidir. (2) Baltacıoğlu'nun da söylediği gibi bir kültür evi olan bu Türk kültür yuvasının en önemli birimlerinden biri şüphesiz kütüphanelerdir. Türk kültürünü yaşatmak yeni nesillere değerlerimizi ve atalarımızın düşünce yapılarını aktarmak için kütüphanelere seçilen kitaplara çokça önem verilmiştir. Kütüphaneden alınacak her piyes, gazete, hikâye, roman ve şiir kitapları oluşturulan komisyonlarca tek tek incelenmiş ve uygun görülenler Halkevleri kütüphanelerine kabul edilmiştir.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, 1934-1948 yılları arasında halkevleri kütüphanelerine seçilen eserlerin seçilme kriterlerini tespit etmektir.

Sınırlılıklar

Çalışma, Başbakanlık Cumhuriyet arşivinde yer alan eserler ile sınırlıdır. Bu eserlerin sayısı oldukça azdır.

Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ve olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (3).

Veri Toplama Tekniği

Bu çalışmada veri toplama tekniği olarak belgesel tarama tekniği kullanılmıştır. Karasar'a göre belgesel tarama, var olan kayıt ve belgeleri inceleyerek veri toplamalıdır (4).

BULGULAR VE YORUMLAR

Halkevleri, yurdu ilgilendiren işleri ve konuları halka özellikle köylüye okutmak, anlamak ve yaptırmak amacını taşıdığından dolayı, kütüphaneler için Türk ruhunu canlandırabilecek güçte olan eserler seçmişlerdir. Böylece istenilen hedefe ulaşmışlar ve yurdun dört bir yanında Türk ruhunun ayak seslerini semaya duyurmuşlardır. Bu eserleri seçerken özellikle eserin konusuna odaklanmışlardır.

Kütüphane ve Yayınlar

Şüphesiz ki, milletin fikirleri üzerine bir güneş gibi doğmak düşüncesini taşıyan halkevlerinin en önemli kollarından birisi kütüphanelerdir. Halkevlerinin hedefindeki 9 bölümünden biri olan kütüphaneler ve yayınlar halkın fikirlerine öncülük etme yolunda büyük bir adım olmuşlardır.

Kütüphanelerde görev alacak kişiler öncelikle kütüphanede yapmaları gerekenler ile ilgili 12 derslik bir eğitim almışlardır. Derslerin içeriği şu şekildedir:

1. Ders: Kitapların dolap ve raflarda sıralanması
2. Ders: Uygulama
3. Ders: Fişlerin yazılışı
4. Ders: Uygulama
5. Ders: Fişlerde müellif isimlerin yazılışı
6. Ders: Uygulama
7. Ders: Demirbaş ve kâğıt defterlerin yazılışı
8. Ders: Uygulama
9. Ders: Uygulama
10. Ders: Uygulama
11. Ders: Uygulama
12. Ders: Uygulama

Kütüphanelerin kitapları raflara konulurken yazıldığı dile göre derecelendirilerek sıralanmıştır. 1. derecede önem taşıyan dil Türkçe, bunu takip eden 2. derecede önem taşıyan dil Fransızca, İngilizce ve Almanca, diğer diller ise 3. derecede öneme layık görülmiştir. (5) Bu sıralamada Türkçenin 1. dereceye layık görülmesi tabii ki tesadüfi değildir. Kütüphaneye gelen bir kişinin zihninde “*Türkçe bütün dillerden daha üstündür.*” fikri uyandıracaktır. Sadece bu sıralanış bile Halkevlerinin Türk milletine, Türk diline ne kadar önem verdiğini gözler önüne sermektedir.

Nasıl ki halkevleri kütüphanelerinde görev yapacak kişilerin eğitiminden tutun da raflardaki kitapların dilinin sıralanışına kadar her şey bir nakış işler gibi işlenip, tüm incelikleri hesaba katılmışsa, kütüphanelere seçilen kitaplar da aynı inceliklerle seçilmiştir. Bu inceleme işleminin süreci şu şekilde olmuştur:

1. Yazar eserlerini bir dilekçe aracılığıyla halkevleri komisyonlarına sunar.
2. Komisyon bu dilekçeyi ve yazarın yolladığı eseri inceler.
3. Yazılan eserde öncelikle halkevlerinin kuruluş amacına uygun olup olmadığına bakılır.
4. Halkevleri kütüphanelerine alınması uygun görülen eserler belirlenir.
5. Uygun görülen eserlerden kaç tane alınacağı yazara bildirilir.
6. Uygun görülmeyen eserlerin neden uygun görülmediğine dair bir yazı yazılarak ilgili kişiye yollanır.

Halkevleri kütüphanelerinde, revüleri (dergiler) ve mevkut risaleler kitapçıklar, salnameler, yevmi (günlük) gazeteler gibi günlük, haftalık, aylık ve senelik eserler, ansiklopedi ve sözlükler, romanlar, hikâyeler piyesler ve şiir kitapları gibi eserler bulunmaktadır.

Yurdu ilgilendiren işleri ve konuları halka bilhassa köylüye okutmak, anlatmak ve yaptırmak amacı güden Halkevleri kütüphanelerinde seçilen eserlerin ortak temaları şunlardır:

- Milli folklor
- Milli spor
- Türk ruhu
- Atalar ruhu
- Vatan
- Millet
- Türk kültürü
- Köy hayatı
- Öz Türkçe
- Gazi Mustafa Kemal Atatürk
- Cumhuriyet
- Salgın hastalıklar

Bu temaları taşıyan konulardaki eserlerin seçilmesinin en önemli sebebi, Cumhuriyetin ilanından sonraki süreçte milli bilinci canlı tutmaya çalışmaktır.

Seçilen eserlerden örnekler:

I. Ege Işıldağı

1934 yılında yurdun her köşesinde milli ruhu yaşatmak, cumhuriyet bilincini damarlarda hissettirmek, hürriyet kokusunu kalbin en derin odalarına hapsedmek için genç yürekler bir araya gelmişlerdir. Bütün bu düşünceleri kendisinde toplayacak ve sonra serpecek bir varlığa ihtiyaç duymuşlardır. Bu ne olabilirdi ki? Şüphesiz kalemlerin izleri ile doğmuş birkaç yaprak... Ve bu yaprakların oluşturduğu bir dünya: *EGE İŞILDAĞI*

Bu fikir ve sanat dergisi Ege ortaokul gençliğinin yazıları aylık olarak yayınlanan bir dergidir. Bu dergide yazılan bütün düzyazı ve şiirlerle cumhuriyet anlatılmaktadır. Ayrıca her tarafı bağımsızlık ışıklarıyla aydınlanmış Anadolu yeryüzünde bulunduğu için, yeryüzünün gökyüzünden bile ihtişamlı olduğunu anlatan, hürriyetin, cumhuriyetin yıldızlarından bile parlak olduğunu vurgulayan yazılar vardır. Bu yazıları okuyan insanlar şüphesiz ki yıldızlardan daha aydınlık daha ihtişamlı olan cumhuriyete yüreklerinin kapılarını sonuna kadar açacak, en derin hassasiyetiyle onu koruyacaklardır. 2 Kasım 1933 yılında Fethiye Ferit'in *Ege Işıldağı* dergisinde yayınlanan "Yıldızlarla Konuşmak İstiyorum" adlı aşağıda verdiğimiz yazısı dönemin ruhunu çok açık bir şekilde yansıtmaktadır:

II. Yıldızlarla Konuşmak İstiyorum

Bu gece yıldızlarla konuşmak istiyorum. Bu gece ben de bir yıldızım.

Lakin, ne yazık ki... Benim doğduğumu göremediniz.

Elbet göremezsiniz... Hakınız var.

Çünkü "neden" diye soruyorsunuz. Neden mi?

İşıklarım o kadar bol ki sizin geniş dediğiniz yerlere sığdıramadım. Daha derin daha geniş sema aradım. Ve buldum. Hem de bir değil iki tane buldum.

Bana şaşmayın! Yalnız inanın... Sizi inandıracak kuvvete sahibim. İşte söylüyorum:

-Gidiniz! Onun gözlerine Türkün biricik Gazisinin gözlerine bakınız...

Bana inanacaksınız. Fakat "inanın" demek kudretini kendinizde bulamayacaksınız.

*Çünkü o iki sema karşısında kendinizden geçecek başka, bambaşka bilinmemiş, görülmemiş, işitilmemiş diyarların insanı olacaksınız. ****

Bu gece yıldızlarla konuşmak istiyorum.

Onlara diyeceğim ki:

Hiç gururlanmayınız!

Yer yüzünde sizden bahtiyar yıldızlar var... O yıldızlar ki sizin semanızdan daha manalı daha ilahi daha nurin semalarda yaşıyor...

Yine onlara diyeceğim ki:

"Semanız çok sülüdür." Diye övünmeyiniz!

Neyiniz var sanki!

Birkaç ulutunuz, rüzgârınız, yağmurunuz, ara sıra da bir yıldırımınız var değil mi?

Fakat yeryüzünün semasında neler var bilirsiniz... Size hepsini saymak isterdim. Fakat nasıl biter? Bunu aklım almıyor.

Yalnız sizi şaşırtmak için bir kaçını sayayım!

-Evvela; mamur bir Anadolu ki; her taraftı istiklal ışıkları ile aydınlanmış. Sonra her köşesinde hürriyet levhaları, cumhuriyet abideleri, halk ve halkevleri, inkılap müzeleri var. Her taraftan ülkü sesleri, ordu gürültüleri, zafer, şan, şeref, naraları geliyor. Anafartaların canlı sahnelerinin Akdeniz'in coşkun köpüklerinin o semalarda aksi ışılıyor.

....

Ah! Bu gece yıldızlarla konuşmak istiyorum. Sabah olmadan yıldızlarla konuşmak istiyorum (6).

Görüldüğü gibi vücuda getirilen yazı hürriyet ve cumhuriyet ile yoğrulmuştur. Mustafa Kemal Atatürk övgü ile zikredilmiştir. Halk evlerinin kuruluş amacına uygun olan *Ege Işıldağı* dergisi kütüphanelere alınmıştır.

III. Türk Ruhu

B. Tekinalp yazdığı bu eserin amacını *Türk milletini hakiki çehresile yar ve ağıyara tanıttırmağa çalışmak* (7) olarak açıklanmıştır. İlmi bir destan niteliğindeki bu eser 4 bölümden oluşmaktadır.

Birinci kısımda, Türk tarihinin İslamıktan önceki safhasını gözden geçirerek Türkün tarifine girişiyor ve Türklerin bu devirde, kendinde bütün kudret ve özellikleri toplayan "atalar ruhu" taşıdığını belirttikten sonra Türk kudretinin kaynağını eski göçebelikte gördüğünü yazıyor.

İkinci kısım İslamiyet devrine ayrılmıştır. Bu devirden itibaren Türklerde, başka medeniyetlerle temastan ileri gelen bir "terkibi ruh" hasıl olmaya başlıyor. Fakat Türkler hem İslamiyetin yayılmasına hizmet etmiş hem de islam ruhunu Türkleştirmişlerdir.

Üçüncü kısım Tanzimat ve Meşrutiyet hareketlerinin tarihçesi olup bir bölümü de Ziya Gökalp'in düşüncelerini içermektedir.

Dördüncü kısım inkılap devrine aittir. Bu devir, atalar ruhunun dirilmesine sebebiyet vermiştir. Fakat “terkibi ruh” hâlâ yaşıyor; bununla beraber Atatürk memlekete, Türk ruhu esasını yaşatmaya başlamıştır.

Bölümleri kısaca verilen bu eserde yazar aşağıda verilen noktalara dikkat çekmektedir.

1. Türkler, yabancı medeniyetleri kabul etmesine, yabancı milletlerle sıkı temaslar kurmalarına ve “atalar ruhu”nu kaybetmiş görünmesine rağmen o ruhun kendilerinde hâlâ hâkim olduğunu fırsat buldukça ispat etmişlerdir.
2. Türkler, İslamı kabul etmeleri sayesinde, fethettikleri milletlere karışmamış, onların dışında ve üstünde bir cemiyet kurmuşlardır.
3. Yeni dinlerin türlü mezhep ve tarikatlar yoluyla hayatlarına nüfuz etmesi bir ara “atalar ruhu” nu bozmak tehlikesi göstermiştir.
4. Türklerin askeri mezziyetleri zaman gelip memleketin manevi kudretini kurtarmışlardır.
5. Kemalizm, “atalar ruhu” nu diriltmiştir.
6. Bugünkü Türkler eski Türklere benzerliklerini belli etmemekle beraber şimdi, dünkü değil bin sene evvelki Türklerdir. Bugünkü Türkler göçebe değildir; savaşçı değildir. Fakat onlarda savaşçılığın ve göçebeliliğin verdiği kuvveti yine bulmak mümkündür.

Yazar kitabının sonunda, Atatürk’ün inkılabı ile Türklerin temel ilke olarak kabul ettikleri esasları sayarken: “*Kendine ari, Avrupalı, garplı, falan dedirtmeğe kalkışarak boş tariflere kapılma. Asyalı veya şarklı milletlerden sayılmaktan korkma. Avrupalı, Ari, Garplı adı altında tasnif olunan milletler tabiat tarafından hiçbir imtiyaza mazhar edilmiş değildirler. Sen ne olursan ol, dünyanın her tarafında büyük imparatorluklar kuran milletin oğlusun. Asalet unvanın budur.*” (8) diyor.

Bu eser Türk’e Türk’ün tarihini, geçmişini güzel bir Türkçe ile anlattığı için, halkevleri kütüphanelerine alınması uygun görülmüştür.

III. Avrupa Buhranının Psikolojik Sebepleri

Haşim Nahid Erbil’in yazdığı bu eserdeki temel fikir, “*Modern medeniyetin uygulanması, milletlerin barış içerisinde yaşamasına ve bu da fertlerin insani haklarıyla milletlerin hürriyet ve istiklaline hürmet edilmesine bağlıdır.*” (9) Bu fikir ise Türkiye’nin başka bir millet arazisine göz dikmediğini ve herhangi bir devletin Türkiye arazisine tecavüz etmesine izin verilmeyeceğini bütün dünyaya ilan eden Cumhuriyet Hükümeti’nin siyasetine ve böylece Halkevlerinin kuruluş amacına uygundur.

V. Kurtuluşa Giden Yol

Sabri Ferda Gören’in yazdığı bu eser kurtuluşa giden yolda Türk gençliğinin ahlaklı, faziletli ve adalet sahibi olması gerektiğini konu edindiği için halkevleri kütüphanelerine alınması uygun görülmüştür.

VI. İş Terbiyesi

Niyazi Durusoy kaleme aldığı bu eserde, Türk ahlakı ile Türkün iş ahlakı arasındaki ilişkiyi vurgulayarak Türk gençlerine ve iş adamlarına bu ilişkiyi kavratmayı amaçlamıştır. Türk milletinin iş ahlakını konu edinen bu eser kütüphaneye alınmaya uygun görülmüştür.

VII. Ağaç Sevgisi

Halim Bakım Kunter’in, halkevlerinin amaçlarından biri olan yurdu ilgilendiren konularda halkı bilinçlendirmek ilkesine bağlı olarak yazdığı bu eserinde, Orman

Kanunu'nun 84. maddesi olan "ağaç sevgisi"nin körpe ve genç beyinlere kuvvetle aşılması sağlanmıştır.

VIII. Aluçdağı

Uzun yıllar boyunca Kızılcahamam dolaylarında folklor ve milli sporlarımız üzerine araştırmalar yapan Halim Baki Kunter'in bilhassa milli sporlarımızın tarihi değerini belirtmek bakımından hazırladığı eser, milli folklor ve spor tarihimizin bir yaprağını aksettirdiği için halkevleri kütüphanelerine alınması uygun görülmüştür.

VIII. Güreş Yıllığı

Halim Baki Kunter, yurdumuzun en önemli milli sporlarından olan güreşin yayılmasını ve gelişmesini sağlamak amacıyla bu eseri yazmıştır. Milli sporumuzun yayılmasını sağlayacağı düşüncesiyle halkevleri kütüphanelerine alınması uygun görülmüştür.

X. Bulaşıcı Hastalıklarla Mücadele Usulleri

Dr. Zeki F. Ural'ın yazdığı bu eser harp salgınları bakımından son zamanlarda baş gösteren hastalıklarla mücadele etmek için gerekli tedbirler hakkında halkı bilgilendirmek maksadıyla yazıldığı için halkevleri kütüphanelerine alınması uygun görülmüştür.

XI. Köy Nedir ve Nasıl İdare Edilir?

Gafur Soylu'nun yazdığı bu eser köylerde yaşayan halkın bilinçlenmesini saptamak amacıyla yazılmıştır. Köye ve köylüye değer veren halkevleri komisyon üyeleri bu eseri, köy halkının bilinçlenmesine fayda sağlayacağı düşüncesiyle kütüphanelere almayı uygun görmüşlerdir.

XII. Köyün Devlet Hizmetleri

Gafur Soylu, köyün devlet hizmetleri hakkında köylüleri bilinçlendirmek amacıyla bu eseri kaleme almıştır. Bu eserin köyün bilinçlenmesine katkı sağlayacağı düşüncesiyle kütüphanelere alınması uygun görülmüştür.

SONUÇ

1932 yılında açılmaya başlayan Halkevlerinin, o dönemde büyük bir boşluğu doldurduğu görülmektedir. Hem yeni kurulan devlet sisteminin yerleşmesi hem Türklük etrafında milli bilincin canlandırılması işlevini yerine getirmeye yönelik çalışmaların ortaya konması; bu çalışmaların kitaplar aracılığıyla duyurulması, 10 yıldır (1912-1922) süren bir savaşın yıkımının toplumun üzerinden atılarak Türk halkının kendine güvenen gündelik ve geleceğe yönelik işlerini yürüterek modern dünyanın bir parçası haline gelmesi amaçlanmıştır. Halkevleri aynı zamanda yapılan yeniliklerden halkın haberli kılınmasını da sağlamıştır. 1934-1948 yılları arasında cumhuriyet ile gelen yenilikleri halka duyurmak ve halkın milli bilincini canlı tutmada bu kütüphanelerin yararı göz ardı edilemez. Halk buradaki eserler sayesinde dününü ve bugünü öğrenmiş yarınlara da umutla bakmıştır. Ancak Mustafa Kemal Atatürk'ün ölümünden sonra Halkevlerinin bazı ideolojik saplantılara yöneldiğini de hatırlatmak yerinde olacaktır. Zira Türk milliyetçiliği temellerine üzerine oturtulmuş olan Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin onun ölümünden sonra "kültürde hümanizma" hareketiyle bu temelden uzaklaştırıldığı görülmektedir. Bu kütüphanelerin kurulduğu yıllarda olduğu gibi halka faydalı olması için daha da geliştirilip zamanın ruhunu yansıtacak bir duruma getirilmesi gerekirken iç siyaset malzemesine kurban edilerek kapatılması toplumun aydınlanmasını hiçe sayan bir icraat olmuştur. Balkanlarda yaşanan hezimetten sonra Türk Ocaklarının kuruluşuyla ortaya çıkan ve Mustafa

Kemal Atatürk'ün devlet eliyle ortaya koyduğu, hedeflediği milletleşme süreci böylelikle kesintiye uğramıştır.

KAYNAKLAR

1. Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, 30.1.0.0/11.64.10
2. Baltacıoğlu, İ. H., Halkın Evi, C.H.P. Halkevleri Bürosu, Ankara, 1950.
3. Yıldırım, A. ve Şimşek H., (2008) *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, Seçkin yay., Ankara,.
4. KARASAR, N., (2013), *Bilimsel araştırma yöntemi*, Nobel yay., Ankara.
5. BCA 490.1.0.0 / 2.9.4
6. BCA 490.1.0.0 / 863.402.1
7. BCA 490.1.0.0 / 14.2.3
8. BCA 490.1.0.0 / 863.402.1
9. BCA 490.1.0.0 /12.65.3